

Motion till riksdagen 2006/07:Ub228

av **Kjell Eldensjö (kd)**

ANT-kunskap och andra förebyggande åtgärder

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om ANT-kunskap inom de högre utbildningarna.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om rikskampanjer i skolan om faran med användandet av olika droger.

Motivering

Alla människor som finns runt omkring våra barn och ungdomar behöver engagera sig emot de risker som är förknippade med alkohol, narkotika och tobak liksom andra riskbeteenden kring dopning, spel och dobbel, sex etc. Detta gäller i första hand föräldrarna, men också de som kommer i (daglig) kontakt med barnen, i skola, fritidsaktiviteter och närsamhälle. Det är väsentligt att alla elever får en god kunskap inom ANT-området.

Det är ingen tillfällighet att det finns juridiska åldersgränser kring alkohol, tobak och spel eller att narkotikabruk och dopning är förbjudet. Det arbete som bedrivits under flera decennier för att minska ungdomars utsatthet har också till viss del burit frukt. Nyligen visade Folkhälsoinstitutets rapport *Svenska skolbarns hälsovanor* att konsumtionen av tobak och alkohol har minskat, och att narkotikaanvändningen bland svenska 15-åringar är fortsatt låg.

Folkhälsoinstitutet sammanfattar: ”Andelen som röker minst varje vecka har minskat både bland flickor och pojkar mellan åren 1997 och 2005. År 1997 rökte 24 procent av de 15-åriga flickorna minst varje vecka, år 2001 var det 19 procent och år 2005 10 procent. Motsvarande andel rökare bland pojkar var 17, 11 respektive 8 procent. Flickor röker alltså i högre utsträckning än pojkar, medan pojkar snusar mer än flickor ... Alkoholkonsumtionen

Fel! Okänt namn på

bland ungdomar fortsätter att minska. År 1997 hade 26 procent av de 15-åriga flickorna druckit sig berusade fyra eller fler gånger, år 2001 var det 22 procent och år 2005 15 procent. Motsvarande för pojkarnas del är 23, 25 respektive 16 procent.”

Samtidigt går det inte att komma ifrån att alkohol-, narkotika- och tobaksbruket är alarmerande högt bland våra barn och ungdomar. Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, CAN, visade i sin senaste undersökning *Skolelevers drogvanor 2005* att i årskurs 6 var ca 30 procent av eleverna alkoholkonsumenter. Motsvarande andelar i årskurs 9 var nära 70 procent och i gymnasiets årskurs 2 ungefär 85 procent. Den genomsnittliga årskonsumtionen i liter ren alkohol beräknades 2005 bland pojkarna i årskurs 9 till 3,5 liter och bland pojkarna på gymnasiet till 6,9 liter. Motsvarande värden bland flickorna var 3,2 respektive 4,1.

I årskurs 6 uppgav ca 2 procent bland eleverna att de röker eller snusar. I årskurs 9 svarade 19 procent bland pojkarna och 30 bland flickorna att de röker. Motsvarande andelar för snusning var 20 respektive 6 procent. I gymnasiets årskurs 2 svarade ca 30 procent bland pojkarna att de rökte och lika många svarade att de snusade. Bland flickorna var siffrorna 41 respektive 11 procent.

I årskurs 6 uppgav 1 procent av eleverna att de någon gång provat narkotika, medan det i årskurs 9 var 7 procent bland såväl pojkarna som flickorna. I gymnasiet uppgav 17 procent bland pojkarna och 13 bland flickorna att de provat narkotika.

Alkoholkonsumtionen i de båda äldsta åldersgrupperna präglas i stor utsträckning av berusningskonsumtion, något som ökar risken för negativa konsekvenser. Var tionde elev i gymnasiets årskurs 2 och var tjugonde elev i årskurs 9 uppgav att skolarbetet hade påverkats negativt.

Andelen elever som på grund av sin alkoholkonsumtion haft sex som de egentligen inte ville ha, var dubbelt så hög i gymnasiet som i nian. Bland pojkarna gällde detta 7 respektive 15 procent och bland flickorna 8 respektive 16 procent. Andelen som haft oskyddat sex var ännu något högre både i årskurs 9 och på gymnasiet. Mer än var femte elev i gymnasiets årskurs två uppgav att de haft oskyddat sex som följd av den egna alkoholkonsumtionen.

I årskurs 9 uppgav drygt 10 procent av eleverna att de hade bråkat eller slagits på grund av sin alkoholkonsumtion, medan motsvarande andelar var 29 procent bland pojkarna och 22 procent bland flickorna i gymnasiets årskurs 2.

En granskning gjord av Skolverket under 1999 och 2000 visade att ANT-undervisningen då var bristfällig i skolan. När lärare och skolledare fick besvara en enkät visade den att de hade såväl bristande kunskaper inom området, som hur ANT-undervisningen skulle bli bra och effektiv. En bidragande orsak är sannolikt den bristfälliga utbildning som lärarkåren får i ANT under lärarutbildningen och den numera närmast uteblivna fortbildningen som tidigare fanns genom länsskolnämndernas ANT-konsulter. Till detta kommer att elever som blir föremål för samhällets ingripande ofta möter en yrkeskår som har fått dålig kunskap om ANT-problematiken inom läkar-, socionom- och vårdhögskoleutbildningarna liksom polis- och juristutbildningarna.

Fel! Okänt namn på

Riksdagen skulle genom att statsbidraget till de högre utbildningarna är relaterat till de utvärderingar studerande gör i anslutning till kurserna, och myndigheternas granskning av målsuppfyllelsen i utbildningen, ställa ökade krav på ANT-utbildning.

Det finns numera utomordentligt bra material och moderna metoder för en kvalitativt god undervisning om ANT. Inom nykterhetsrörelsen har det utbildats goda pedagoger, och olika ANT-projekt inom ramen för Folkhälsoinstitutets projektbidrag har ökat antalet informatörer. Det är positivt med unga informatörer som står för en livsstil utan droger och som kan påverka elevernas attityder. Därför torde det finnas goda förutsättningar för att en kvalitativt god utbildning och information kan sättas in med omedelbar verkan. Det är riksdagens ansvar att ge en tydlig signal om att ANT-undervisningen inte får försummas i skola och högskoleutbildningar.

Till följd av EU-anslutningen, men också på grund av ökad smuggling, svartsprit och organiserad brottslighet, ökar tillgången på lättillgängliga ANT-produkter. Det behövs mer än de ideella organisationernas insatser och skolornas otillräckliga och ekonomiskt beskurna resurser för att mota de tilltagande drogproblemen. Det behövs rikstäckande kampanjer och många andra informationsåtgärder för att motverka ett ökande drogbruk bland ungdomar och de ökande sociala problemen och tragedierna.

Stockholm den 25 oktober 2006

Kjell Eldensjö (kd)